

Szabadszemes jelenségek

Holdsarló-megfigyelések 2000 első felében

Észlelés ideje	Típusa	Sarló kora	Észlelő/észlelés helye
2000.01.08.	E	45 ^h 11 ^m	Kocsis Antal (Mürzzuschlag, Ausztria)
2000.03.07.	E	35 ^h 25 ^m	Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)
2000.03.07.	E	35 ^h 15 ^m	Ifj. Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)
2000.03.07.	E	35 ^h 53 ^m	Erdei József (Bogyiszló)
2000.03.07.	E	35 ^h 17 ^m	Kocsis Antal (Fűzfőgyártelep)
2000.03.07.	E	35 ^h 27 ^m	Kovács Attila (Felsőtárkány)
2000.03.07.	E	35 ^h 33 ^m	Dulichár Gábor (Miskolc)
2000.03.07.	E	35 ^h 48 ^m	Keszthelyi Dániel (Budapest)
2000.03.07.	E	35 ^h 23 ^m	Hadházi Csaba (Hajdúhadház)
2000.03.07.	E	35 ^h 36 ^m	Drávecz László, Drávecz Ferenc (Nagykónyi)
2000.04.06.	E	47 ^h 36 ^m	Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta (Pécs)
2000.05.05.	E	37 ^h 39 ^m	Dalos Endre (Paks)
2000.05.05.	E	38 ^h 04 ^m	Németh Kornél (Szombathely)
2000.05.05.	E	37 ^h 48 ^m	Keszthelyi Sándor (Villány) – csoportos észlelés (31 fő)
2000.05.05.	E	38 ^h 18 ^m	Erdei József (Bogyiszló)
2000.05.05.	E	38 ^h 03 ^m	Hadházi Csaba (Hajdúhadház)
2000.05.05.	E	37 ^h 58 ^m	Ifj. Balogh Zoltán (Hajdúböszörmény)
2000.05.05.	E	39 ^h 05 ^m	Horváth Edit (Tatárszentgyörgy)
2000.05.05.	E	38 ^h 06 ^m +f	Varga Zoltán (Budapest)
2000.05.05.	E	37 ^h 53 ^m	Dulichár Gábor (Miskolc) – csoportos észlelés (17 fő)
2000.06.03.	E	30 ^h 20 ^m	Liziczai László (Gyomaendrőd)
2000.06.03.	E	30 ^h 41 ^m	Miklósi Péter (Miskolc)
2000.06.03.	E	30 ^h 28 ^m	Jaczkó Imre (Miskolc) – csoportos észlelés (9 fő)
2000.06.03.	E	30 ^h 39 ^m	Zajác György (Berettyóújfalú)
2000.06.30.	H	39 ^h 13 ^m	Horváth Edit (Budapest)

Jelmagyarázat: E= esti észlelés, H= hajnali észlelés, f= fotografikus észlelés

A 2000. év januárjától júniusáig tartó időszakában több mint 72 észlelő 26 észlelését küldte be. Ebben a félévben 3 komolyabb csoportos észlelés is történt, ebből az egyik a Magyar AmatőrCsillagászok XVIII. Országos Találkozóján. Ezt 31-en látták. A legfiatalabb holdsarlót Liziczai László látta Gyomaendrődről, ennek kora 30^h20^m volt. A 6 hónapos időtartam alatti megfigyelésekről csupán 1 db fénykép érkezett, ezt Varga Zoltán készítette.

Érkezett egy olyan észlelés is, mely 48^h59^m korú holdsarló megfigyelését írta le. Sajnos ez már nem kerülhetett a fenti táblázatba, mert az észlelt holdsarló nem lehet 48^h-nál idősebb.

„A kitűnő átlátszóságú, tiszta égbolton már a szürkület idején, még világosan (15:25 UT) észre lehetett venni a kb. 15–20 fok magasan látszó, nem feltűnő, de biztosan azonosítható holdsarlót... Nem látszott a teljes íve, hanem csak úgy 150–155 fokos ívdarabja. Később, ahogy egyre sötétebb lett, látványa fokozatosan kontrasztosabb lett és feltűnt a hamuszürke fény is...” (Kocsis Antal, Fűzfőgyártelep, 2000.03.07.)

„Március 7-én 16:44 (UT)-kor települtem ki a jó nyugati kilátással rendelkező hegyoldalba Felsőtárkányban. A jó légköri körülményeknek köszönhetően még ebben a percben észrevettem a sarlót, mely szabad szemmel kb. 120°-os ívdarab volt... A horizont közelében az addig fehér kifli egyre sárgább, majd vöröses lett, még 17:15 (UT)-kor teljesen el nem tűnt.” (Kovács Attila, Felsőtárkány, 2000.03.07.)

„Tiszta ég, enyhe idő, a budai helyek felett alkonyi pornak nyoma sem volt, bár a hegyek 15° magasan a horizont felett betakartak. Az egyik felett még épp látszott a sarló (17:05 UT), alakja kiegészült volt, narancs fényel világított a világoskék égen, hamuszürke fény nem látszott.” (Keszthelyi Dániel, Budapest, 2000.03.07.)

„Március 7-én bátyámmal együtt sikeres holdsarló észlelést végeztünk. 16:48 (UT)-kor lementünk a házunk kertjébe és elkezdtük keresni a holdsarlót. A légköri viszonyok nagyon jók voltak. 16:53 (UT)-kor megpillantottam a holdsarlót. A horizont felett 6 fok magasan volt, színe rózsaszínné tűnt... A sarló íve 120 fokos volt.” (Drávecz László és Drávecz Ferenc, Nagykönyi, 2000.03.07.)

„17:48-kor mentünk ki az utcánkban lévő kis kilátóerkélyre. Már akkor megláttuk a Holdat. A teljes, fényes sarló látszik, de a hamuszürke fény is erős, benne a tengerek látszanak. A látványt különösen széppé tette, hogy a Holdtól északra 3 fokkal a Jupiter fényelt, 4 fokkal feljebb a Szaturnusz látszott, sőt a Jupitertől 0,6 fokkal északabbra még a Mars is halványan felismerhető volt.” (Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta, Pécs, 2000.04.06.)

„Május 5-én, pénteken, a testvéremmel együtt már idejekorán kimentünk a város szélére napnyugtát nézni... Az ég szép tiszta, derült volt, csak pár fityolyfelhő úszkált... A Holdat meg is pillantottuk 20:16-kor, a naplemente után 15 perccel. Ekkor a Hold 11 fok magasan volt, az ív hosszát 130–140 fokra becsültem.” (Németh Kornél, Szombathely, 2000.05.05.)

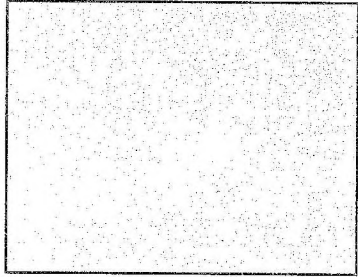
„18:00-kor pillantottuk meg a Holdat. Az ég nagyon világos volt, a sarló alig látszott... Ahogy telt az idő és kezdett sötétedni, a Hold kicsit jobban látszott... A fényes ív 120 fokos volt. Később is csak ennyi marad a látvány. Hamuszürke fény nem alakult ki.” (Keszthelyi Sándor, Villány, 2000.05.05. A csoport tagjai: Balogh István, Balogh János, Berkó Balázs, Berkó Emese, Berkó Ernő, Berkó Ernőné, Csorvási Róbert, Dániel Csaba, Fritz Józsefné, Fitz Zoltán, Helt Tímea, Hevesi Zoltán, Horváth Györgyi, Horváth Henriette, Horváth Tibor, Horváthné Pomper Ilona, Hudoba György, Ignátkó Imre, Keszthelyiné Sragner Márta, Kovács Károly, Lóki Dániel, Lóki Péterné, Nyerges Gyula, Póczek Antal, Szakály Gábor, Trupka Zoltán, Tuboly Vince, Sanócki József, Vértés Ernő, Vigh Lajos)

„Kitűnően látható 180°-os ív, szakadás nélkül. A hamuszürke fény épphogy csak sejtethető.” (Erdei József, Bogyiszló, 2000.05.05.)

„Nem célzott keresés útján pillantottam meg a holdsarlót az esti szürkület kezdetén. Nyugat felé tekintve azonnal feltűnt a horizonttól 8 fokra lévő vékony sarló (18:15 UT)... A színe megpillantáskor sűrű, majd a horizonthoz közeledve narancssárga lett.” (Hadházi Csaba, Hajdúhadház, 2000.05.05.)

„Már 17:50 (UT)-kor keresem a holdsarlót a szürkületi égen. Némi keresgélés után 18:10 (UT)-kor pillantottam meg a sűrűs színű holdsarlót a nyugati égen a horizont felett kb. 9 fok magasan. A sarló a horizonthoz közeledve sárga, majd narancssárga lett.” (ifj. Balogh Zoltán, Hajdúböszörmény, 2000.05.05.)

„Az előre megtervezett észlelés kicsit körülményesen kezdődött. Panelbunkerunk erkélyéről kezdtem a megfigyelést, de nem találtam... Lementem a közeli parkba, és onnan folytattam a megfigyelést... 20:18 – kor vettem észre a tisztá, felhőtlen égen... A sarló ívét 120 fokra becsültem, színe sárgásfehér volt. A horizont feletti magassága kb. 15 fok volt.” (Varga Zoltán, Budapest, 2000.05.05.)

38^h06^m-es holdsarló (Varga Zoltán fényképe)

„Az észlelést a miskolci Dr. Szabó Gyula Csillagvizsgáló területén végeztük... Viszonylag tiszta egünk volt, bár sajnos épp a nyugati horizont felett felhős volt az ég foltokban... 18:05 (UT)-kor vettem észre először a halvány, vékony kis sarlót... A sarló nyugati irányban kb. 5 fok magasan látszott... Szabad szemmel úgy 85–90 fokosnak becsültük.” (Dulichár Gábor, Miskolc, 2000.05.05. A csoport tagjai: Csonka Éva, Dr. Túróczy Lajos, Hampel Csaba, Jaczko Imre, Kassa Gergely, Kereszty Zsolt, Leitner Zsolt, Nagy Zsófia, Óvári László, Polyucsák Henrik, Sidló Tibor Gábor, Suskóvics Ágnes, Szabó Zsolt, Szenickey Attila, Takács Judit, Tázló Bence)

„2000. június 3-án 18 óra 34 perckor (UT) szabad szemmel korai holdsarlót pillantottunk meg a feleségemmel. Kb. 8–10 fok magasan a horizonttól, vékony, 110 fok körülinek becsültük a sarlót... A nyári lassú sötétedés miatt részletek és hamuszürke fény észlelésére nem volt esélyünk.” (Liziczai László, Gyomaendrőd, 2000.06.03.)

„Már naplemente előtt kiültem az ablakba, hátha véletlenül észreveszem, de nem sikerült. 18:50 (UT) körül már éppen be akartam fejezni, amikor megláttam a várt helytől balra. A Bükk fölött kb. 5 fok magasan lehetett... Szabad szemmel az ív 120 fokos lehet, a közepe elég fényes...” (Miklósi Péter, Miskolc, 2000.06.03.)

„Az észlelést tiszta időben, ideális körülmények között végeztük, egyetlen zavaró tényezőként a horizont legalján látható felhőzetet lehet megemlíteni... Már kb. 1 órája vizsgáltuk az eget, amikor sikerült észrevennem 18:42 (UT)-kor az igen halvány holdsarlót. Részleteket, intenzitás-különbségeket, szakadást nem mutatott... Ulánam kb. 70 mp-cel Kántor Szilárd vette észre, az észlelőcsapat többi tagja csak (hosszú) percek múlva találta meg” (Jaczko Imre, Miskolc, 2000.06.03. A csoport tagjai: Berecz Márton, Berecz Sándor, Hampel Csaba, Kassai Szabolcs, Kántor Szilárd, Kántorné Kolláth Dóra, Leitner Zsolt, Takács Judit)

„Berettyóújfaluat elhagyva a polgári szürkületben a busz úvegén keresztül 18:53 (UT)-kor pillantottam meg a holdsarlót. Kora ekkor 30:39 óras lehetett. A sarló alig volt 100 fok hosszú. A szürkület haladtával és a horizontba merüléssel a színe sárgásról vörösesre változott. A sötét oldal derengése az úvegén keresztül alig volt érezhető.” (Zajác György, 2000.06.03.)

„A megfigyelés 4:07 (KÖZEI)-kor kezdődött. A K-i égbolton látszik a Jupiter és a Szaturnusz, valamint még egy-két fényesebb csillag. 4:27 (KÖZEI)-kor megpillantottam a fogyó Holdat a fák fölött.” (Horváth Edit, Budapest, 2000.06.30.)

Összegezve elmondható, hogy 2000 első felében nagyon sokan figyelték meg a holdsarlót, egy észlelő kivételével mindenki az esti égen tette azt. Azonban vagy a rajzolási kedv vagy az idő hiánya miatt, de sajnos nemigen érkezett rajzos ábra. Reméljük, hogy ez a jövőben pozitív irányba fog változni, és a következő évekre is megmarad ez a nagyszámú észlelési arány.

ROPOLI LÁSZLÓ